U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Marka Bedřicha a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobkyně: **a) I. S.,** a **b) nezl. O. M.,** zastoupena zákonnou zástupkyní ad a), obě zastoupené Mgr. et Bc. Filipem Schmidtem, LL.M., advokátem, se sídlem Helénská 1799/4, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 10. 2013, č. j. OAM-249/ZA-ZA04-K01-R2-2012, v řízení o kasační stížnosti žalobkyň proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 23. 9. 2015, č. j. 49 Az 73/2013 – 29,

takto:

I. Kasační stížnost žalobkyň **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Odměna ustanoveného zástupce žalobkyň Mgr. et Bc. Filipa Schmidta, LL.M., **se určuje** částkou 13 455 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností ze dne 3. 11. 2015, Nejvyššímu správnímu soudu doručenou dne 4. 11. 2015, brojí žalobkyně, jakožto stěžovatelky, proti shora označenému rozsudku (dále jen „napadený rozsudek“) Krajského soudu v Praze (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta jejich žaloba proti shora označenému rozhodnutí žalovaného o neudělení mezinárodní ochrany (dále jen „rozhodnutí žalovaného“).

Krajský soud dospěl k závěru, že žaloba stěžovatelek nebyla důvodná, neboť z obsahu odůvodnění rozhodnutí žalovaného bylo zjevné, že žalovaný při hodnocení podmínek pro udělení humanitárního azylu vycházel primárně ze sociální a ekonomické situace žalobkyň, z jejich věku a zdravotního stavu a uzavřel, že se v jejich případě nejedná o zvláštního zřetele hodný důvod pro udělení humanitárního azylu. Tento svůj závěr žalovaný dle krajského soudu dostatečně odůvodnil, na čemž nemohla nic změnit žalobní námitka poukazující na to, že žalovaný nevyčkal na předložení aktuální lékařské zprávy,

která by vypovídala o zdravotním stavu stěžovatelky ad b). Krajský soud měl za to, že je velice nepravděpodobné, že by se zdravotní stav stěžovatelky v období od posledního vyšetření (26. 8. 2013) do dne vydání rozhodnutí žalovaného zhoršil natolik významným způsobem, že by to mohlo ovlivnit závěry žalovaného (což ostatně nebylo stěžovatelkami v žalobě tvrzeno).

V odůvodnění napadeného rozsudku dále krajský soud konstatoval, že vzhledem ke skutečnosti, že od vydání rozhodnutí žalovaného došlo na Ukrajině k zásadním společenským změnám, zabýval se nad rámec žalobních bodů i touto problematikou, a to z hlediska konformity rozhodnutí žalovaného se závazky plynoucími České republice z mezinárodních smluv, konkrétně pak souladu rozhodnutí žalovaného se zásadou *non-refoulement*, přičemž odkázal na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 3. 2011, č. j. 7 Azs 79/2009 – 84. Krajský soud dále citoval z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 4. 2011, č. j. 5 Azs 3/2011 – 131, a to ve vtahu k aplikaci ustanovení § 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „s. ř. s.“), tedy zabýval se otázkou, zda má přihlížet i ke skutečnostem relevantním pro možné udělení doplňkové ochrany, které vyšly najevo až po vydání žalobou napadeného rozhodnutí. Krajský soud nepochyboval o tom, že pokud jde o současnou bezpečnostní situaci na Ukrajině, jedná se o skutečnost, která může mít z hlediska naplnění podmínek doplňkové ochrany dle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), relevanci, přičemž stěžovatelky ji objektivně nemohly kvůli časové posloupnosti uplatnit v řízení před žalovaným. Dle krajského soudu však stěžovatelkám nic nebrání v tom, aby neprodleně po právní moci napadeného rozsudku učinily u příslušného útvaru cizinecké policie nebo v přijímacím středisku prohlášení o mezinárodní ochraně a tím iniciovaly nové řízení žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Nebude se přitom v důsledku výše zmíněné bezpečnostní situace v zemi původu stěžovatelek jednat o nepřípustnou opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany. Stěžovatelky tak dle krajského soudu mají dostatečné právní záruky toho, že nové skutečnosti budou dodatečně posouzeny příslušným správním orgánem v novém správním řízení, pokud takové řízení stěžovatelky v budoucnu iniciují.

Stěžovatelky v blanketní kasační stížnosti požádaly Nejvyšší správní soud o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti. Zdejší soud této žádosti vyhověl usnesením ze dne 1. 12. 2015, č. j. 2 Azs 273/2015 – 24 a zástupcem stěžovatelek ustanovil Mgr. et Bc. Filipa Schmidta, LL.M., advokáta. Posléze byla kasační stížnost včasně doplněna o důvody, pro které stěžovatelky rozsudek krajského soudu napadají, a tyto důvody byly podrobněji rozvedeny. Doplnění kasační stížnosti rovněž obsahuje argumentaci pro závěr o přijatelnosti kasační stížnosti ve smyslu § 104a s. ř. s.

Ohledně přijatelnosti kasační stížnosti stěžovatelky uvádějí, že v řízení před krajským soudem nebyla naplněna základní funkce správního soudnictví, a to ochrana subjektivních práv jednotlivce, která byla porušena rozhodnutím žalovaného. Krajský soud v napadeném rozsudku nezdůvodnil, proč žalobní námitky shledal nedůvodnými. V tomto směru se jedná o zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatelek, čímž je splněno jedno z alternativních kriterií přijatelnosti kasační stížnosti, jak je stanovil Nejvyšší správní soud ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39. Stěžovatelky dále uvádí, že jejich kasační stížnost se dotýká

otázky, která dle jejich vědomí nebyla doposud v judikatuře řešena. Jako takovou spatřují otázku rozsahu soudního přezkumu v návaznosti na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „nová procedurální směrnice“), podle jejíhož čl. 46 odst. 3 mají členské státy povinnost zajistit, *aby účinný opravný prostředek obsahoval úplné a ex nunc posouzení jak skutkové, tak právní stránky (...), a to alespoň v řízeních o opravném prostředku u soudu prvního stupně*. Na zodpovězení nastíněné otázky existuje širší zájem, pročež zájem na věcném projednání kasační stížnosti tuto otázku vyvolávající podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelek.

Samotné důvody kasační stížnosti opírají stěžovatelky o ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Předně uvádějí, že se žalovaný ani krajský soud dostatečně nezabývali tvrzením, dle kterého měly stěžovatelky v zemi původu problémy s otcem stěžovatelky a). Ten ji měl opakovaně vyhánět z bytu a dopouštět se na ní fyzického násilí i psychického nátlaku. Krajský soud přitom ve svém rozsudku ze dne 31. 8. 2015, č. j. 49 Az 67/2013 – 98, konstatoval zjištění, dle kterého je domácí násilí na Ukrajině obecně vážným problémem, se kterým se tamní státní orgány nejsou schopny účinně vypořádat, pročež by návrat na Ukrajinu pro tamního žalobce znamenal nepřiměřené riziko. Jelikož žalovaný nevzal tvrzenou hrozbu domácího násilí ve svém rozhodnutí nikterak v potaz, zatížil je vadou nepřezkoumatelnosti, pro kterou je měl krajský soud zrušit.

Dále stěžovatelky nesouhlasí se závěrem krajského soudu, dle kterého je rozhodnutí žalovaného řádně zdůvodněno a stojí na řádně zjištěném skutkovém stavu. Zdravotní stav stěžovatelky b) je totiž nutné nahlížet v kontextu skutečnosti, že stěžovatelka a) jako matka samoživitelka měla zásadní existenční problémy s obstaráním obživy pro sebe a nezletilou dceru. Lékařská péče na Ukrajině není běžně dostupná a je otázkou dostatečných finančních prostředků, které na Ukrajině stěžovatelky neměly k dispozici. Jediným hlediskem, kterým žalovaný a krajský soud posuzovali možnost udělení humanitárního azylu, bylo, zda je stěžovatelka b) svým zdravotním stavem ohrožena v každodenním životě. Stěžovatelky takové úvahy považují za nedostatečné.

Konečně stěžovatelky nesouhlasí názorem krajského soudu, dle kterého je namístě, aby stěžovatelky v důsledku současné bezpečnostní situace na Ukrajině, jakožto nové skutečnosti relevantní pro možné udělení mezinárodní ochrany, podaly novou žádost o udělení mezinárodní ochrany. Dle názoru stěžovatelek měl soud na základě směrnice Parlamentu a Rady č. 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 samostatně posoudit důvodnost žádosti o mezinárodní ochranu s přihlédnutím k okolnosti bezpečnostní situace v jejich zemi původu. Ačkoli směrnice nebyla transponována do právního řádu České republiky ve lhůtě k tomu stanovené, lze přímo aplikovat ustanovení jejího čl. 46 odst. 3. Krajský soud tak neučinil, a v tomto stěžovatelky spatřují zásadní pochybení.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti zopakoval své závěry podané již v odůvodnění jeho rozhodnutí. Uvedl, že nepovažuje napadený rozsudek za nezákonný, nesrozumitelný, nepřezkoumatelný či jinak vadný. Krajský soud se dostatečně vypořádal s otázkou udělení humanitárního azylu či doplňkové ochrany. Humanitární azyl ve smyslu § 14 zákona o azylu však lze udělit pouze na základě mimořádných okolností případu, což není případ stěžovatelky b). Z výpovědí stěžovatelky a) přitom vyplývá, že stěžovatelka b)

měla na Ukrajině zdravotní péči zajištěnu. Pokud jde o stěžovatelkami namítaný problém domácího násilí, upozorňuje žalovaný, že o tomto nebyla v žalobě žádná zmínka. Žalovaný konečně vyjádřil své ztotožnění s postupem soudu, pokud jde o otázku rozsahu soudního přezkumu rozhodnutí žalovaného a možností budoucího zohlednění aktuální bezpečnostní situace na Ukrajině. Navrhl proto, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

Nejvyšší správní soud nejprve posuzoval přípustnost kasační stížnosti. S ohledem na skutečnost, že tato byla podána osobami k tomu oprávněnými, směřuje proti rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví, stěžovatelky se jejím podáním domáhají zrušení takového rozhodnutí a nejsou dány důvody nepřípustnosti kasační stížnosti ve smyslu § 104 s. ř. s., dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je přípustná (ačkoli nejsou přípustné veškeré jí vznesené námitky, o čemž bude pojednáno níže). Dále je třeba uvést, že stížnost byla podána ve lhůtě k tomu zákonem stanovené (srov. § 106 odst. 2 s. ř. s.), a že je splněna podmínka povinného zastoupení stěžovatele (zde stěžovatelek) v řízení o kasační stížnosti dle § 105 odst. 2 s. ř. s.

Vzhledem k tomu, že stěžovatelky brojí kasační stížností proti rozhodnutí krajského soudu, kterým bylo přezkoumáno rozhodnutí žalovaného ve věci mezinárodní ochrany, bylo namístě, aby se Nejvyšší správní soud před případným věcným posouzením důvodnosti kasační stížnosti zabýval otázkou naplnění podmínek přijatelnosti kasační stížnosti, jak stanoví § 104a odst. 1 s. ř. s.

Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. Nejvyšší správní soud odmítne kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany pro nepřijatelnost, jestliže ta svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. K podrobnějšímu vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech azylu (mezinárodní ochrany) lze přitom odkázat na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, z něhož mimo jiné plyne, že *„[p]řesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je - kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce - pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.“* O přijatelnou kasační stížnost se tak prakticky může jednat v případě, že se kasační stížnost týká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu nebo jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, přičemž rozdílnost v judikatuře může nastat na úrovni krajských soudů i Nejvyššího správního soudu. Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky řešené dosud správními soudy jednotně. Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O takové pochybení se může jednat především tehdy, nerespektoval-li krajský soud ustálenou judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu nebo krajský

soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. V této souvislosti je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že pokud by k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení, především procesního charakteru, proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby byla důvodem přijatelnosti kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud nepřisvědčuje stěžovatelkám v tom, že judikaturou doposud nebyla zodpovězena otázka přímého účinku čl. 46 odst. 3 nové procedurální směrnice a s tím související povinnosti krajských soudů provádět úplné a *ex nunc* posouzení skutkové i právní stránky věci. Nejvyšší správní soud k této problematice zaujal stanovisko v rozsudku ze dne 15. 1. 2016, č. j. 5 Azs 20/2015 – 35, když uvedl, že *„vzhledem k tomu, že toto ustanovení nebylo dosud, i přes uplynutí uvedené lhůty, zákonodárcem provedeno do vnitrostátního právního řádu, bude sice třeba, aby se správní soudy při rozhodování jednotlivých věcí mezinárodní ochrany zabývaly naplněním podmínek pro uplatnění jeho přímého účinku, jak byly definovány ustálenou judikaturou Soudního dvora Evropské unie vztahující se k přímému účinku směrnice, ovšem musí přihlížet i k přechodnému ustanovení dle čl. 52 nové procedurální směrnice, které stanoví členským státům jednoznačnou povinnost použít právní úpravu souladnou s daným ustanovením až u žádostí o mezinárodní ochranu podaných po 20. 7. 2015, a zároveň i k tomu, že přímý účinek konkrétního ustanovení lze dle zmiňované judikatury Soudního dvora uplatnit vždy pouze ve prospěch jednotlivce a tedy i žadatele o mezinárodní ochranu, a nikoliv v jeho neprospěch, jak by tomu bylo v nyní posuzované věci“* (důraz přidán). Kasační stížnost stěžovatelek se tedy nedotýkala otázky dosud neřešené judikaturou a ani v postupu krajského soudu nelze shledat odlišnost od shora citovaného, neboť stěžovatelky podaly žádost o udělení mezinárodní ochrany již dne 24. 8. 2012.

Jestliže stěžovatelky dále spatřovaly důvod přijatelnosti kasační stížnost v jimi obecně tvrzené nedostatečnosti odůvodnění závěrů krajského soudu o nedůvodnosti jejich žalobních námitek, nemůže jim v tomto Nejvyšší správní soud přisvědčit. Předně je v tomto ohledu nutné poukázat na velmi obecnou formulaci žalobních námitek, ze kterých lze toliko vyrozumět, že nezákonnost rozhodnutí žalovaného má spočívat v tom, že není blíže specifikováno, ke které ze dvou předložených lékařských zpráv pojednávajících o zdravotním stavu stěžovatelky b) je žalovaným odkazováno. Dále bylo žalovanému v rámci žalobních námitek vytýkáno, že s vydáním svého rozhodnutí nevyčkal na doložení aktuální lékařské zprávy, které žalobkyně a) přislíbila. K těmto žalobním námitkám se však krajský soud dostatečně a srozumitelně vyjádřil (zejm. strana 4 odst. 2 napadeného rozsudku), a nezatížil tak napadený rozsudek vadou, která by mohla vést k závěru o přijatelnosti kasační stížnosti.

Přijatelnost kasační stížnosti pak Nejvyšší správní soud nemohl dovodit ani ze samotných kasačních námitek. Předně je nutné uvést, že námitky stěžovatelek stran nedostatečného zohlednění výše nastíněného problému domácího násilí nebyly vzneseny v rámci žaloby proti rozhodnutí žalovaného, ač není zřejmé, že by v takovém postupu stěžovatelkám cokoli bránilo, což zakládá jejich nepřípustnost dle § 104 odst. 4 s. ř. s. Obdobně je třeba nahlížet na kasační námitku stran nedostupnosti lékařské péče na

Ukrajině a její relevance pro udělení humanitárního azylu. Z nepřípustně vznesených námitek pak nelze, z povahy věci, úspěšně dovozovat jakékoli závěry o přijatelnosti kasační stížnosti.

Za zásadní pochybení, které by mohlo mít dopad do hmotněprávní sféry stěžovatelek, a tedy za důvod přijatelnosti kasační stížnosti, nelze pak dle Nejvyšší správního soudu považovat stěžovatelkami rozporovaný postup krajského soudu, spočívající v odkázání stěžovatelek k podání nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany v důsledku bezpečnostní situace na Ukrajině. V tomto ohledu odkazuje soud na svůj dřívější, výše citovaný, závěr stran výkladu přechodných ustanovení nové procedurální směrnice.

Nejvyšší správní soud ze shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost podmínky přijatelnosti nesplňuje. Posuzovaná věc se netýká právních otázek, které dosud nebyly řešeny judikaturou zdejšího soudu, ani těch, které jsou judikaturou řešeny rozdílně; nebyl shledán důvod pro přistoupení k judikatornímu odklonu; ani nebylo shledáno zásadní pochybení krajského soudu, ať už v podobě nerespektování ustálené soudní judikatury, či ve formě hrubého pochybení při výkladu hmotného nebo procesního práva. Nejvyššímu správnímu soudu tudíž nezbylo než podanou kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. odmítnout pro nepřijatelnost.

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle něhož nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

Stěžovatelkám byl pro řízení ustanoven zástupcem advokát. V takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud určil odměnu advokáta částkou 9920 Kč za čtyři úkony právní služby (porada s klientem a převzetí zastoupení, doplnění kasační stížnosti) a dále 1200 Kč jako paušální náhradu hotových výdajů v souladu s § 9 odst. 4 písm. d), § 7, § 11 odst. 1 písm. d), § 11 odst. 1 písm. b), § 12 odst. 4 a § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, celkem tedy 11 120 Kč. Tuto částku pak soud podle § 57 odst. 2 s. ř. s. zvýšil o částku 2335 Kč připadající na náhradu daně z přidané hodnoty, kterou je ustanovený advokát z odměny za zastupování jako plátce povinen odvést.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. února 2016

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu